

Σ 4, 17, 20, 25 – Α΄ Πρόσθετο πρωτόκολλο ΕΣΔΑ 1 – ν. 3912/2011 άρθ. έβδομο παρ.1 – Κώδικας Δικών Δημοσίου 21 – ΑΚ 342

Αντισυνταγματική η επέκταση των προνομίων του Δημοσίου σε τρίτο φορέα – Υπερημερία οφειλέτη παρά την οικονομική του δυσχέρεια ανεξαρτήτως της αιτίας που την προκαλεί

Επεκτείνοντας τα προνόμια του Δημοσίου σε τρίτο φορέα και δη του ιδιωτικού δικαίου η ρύθμιση του ν. 3912/2011 άρθ. έβδομο παρ.1 αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και των άρθρων 4, 17, 20 και 25 του Συντάγματος, διότι ο νόμιμος τόκος εμπίπτει στην έννοια της προστατευόμενης περιουσίας, που με την απονομή των ως άνω προνομίων προσβάλλεται χωρίς να συντρέχει προς τούτο λόγος δημοσίου συμφέροντος, καθόσον το απλό ταμειακό συμφέρον δεν ταυτίζεται με το δημόσιο ή το γενικό συμφέρον και δεν μπορεί να δικαιολογήσει την παραβίαση του δικαιώματος των πιστωτών στην περιουσία τους με την επιδίκαση τόκου μικρότερου εκείνου που καταβάλλουν οι ιδιώτες, όπως είναι η ωφελούμενη από τον ανωτέρω νόμο εταιρία που, ως ΑΕ, λειτουργεί με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας αναπτύσσοντας επιχειρηματική δραστηριότητα και είναι ισότιμη με κάθε άλλη ανώνυμη εταιρεία, ώστε δεν είναι λογικό να εφαρμόζονται υπέρ αυτής τα προνόμια του Δημοσίου.

Η οικονομική εξάρτηση ενός Φορέα από το ελληνικό Δημόσιο, το οποίο παραλείπει να τον χρηματοδοτήσει, δεν συνιστά λόγο (ανωτέρα βία) που αποκλείει την επέλευση υπερημερίας του Φορέα, ως οφειλέτη, κατ' άρθρο 342 ΑΚ, διότι η οικονομική δυσχέρεια αυτού, σε οποιαδήποτε αιτία και αν οφείλεται, δεν συνιστά γεγονός που αίρει την ευθύνη του.

ΠολΠρωτΑθηνών 3500/2018

(Σύνθεση: Χαρίκλεια Ζώη, Εύα Ναστούλα, Χρήστος Κοκκορός - εισηγητής)

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
ΤΜΗΜΑ ΕΝΟΧΙΚΟ

2

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

3500/2018

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές Χαρίκλεια Ζώη, Πρόεδρο Πρωτοδικών, Εύα Ναστούλα, Πρωτοδίκη, Χρήστο Κοκκορό, Δικαστικό Πάρεδρο (επειδή κωλύονται οι τακτικοί δικαστές)- Εισηγητή, και από τη Γραμματέα Βασιλική Βασιλοπούλου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ δημόσια στο ακροατήριό του την 2^α Νοεμβρίου 2017 για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

ΤΗΣ ΕΝΑΓΟΥΣΑΣ: Ανώνυμης Τραπεζικής Εταιρείας με την επωνυμία «ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΤΕ ΥΠΟ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ», που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Ομήρου αριθμ. 22) με ΑΦΜ 090038000, τεθείσας υπό ειδική εκκαθάριση [από 18.01.2013 Απόφαση Επιτροπής Μέτρων Εξυγίανσης της Τράπεζας της Ελλάδος, Συνεδρίαση 7/18.01.2013 θέμα 3^ο (ΦΕΚ Β΄ 76/18.01.2013)] και νομίμως εκπροσωπούμενης από τον ειδικό εκκαθαριστή, Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία «ΡQH ENIAIA EIDIKH EKKAΘAPISH ANΩNYMH ETAIPEIA, EIDIKOC EKKAΘAPISTHS ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ» και τον διακριτικό τίτλο «ΡQH ENIAIA EIDIKH EKKAΘAPISH AE» [υπ' αριθμ. 182/1/04.04.2016 απόφαση της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος (ΦΕΚ Β΄ 925/05.04.2016)], που εδρεύει στο Χαλάνδρι Αττικής (Λ. Κηφισίας αριθμ. 268) και εκπροσωπείται νόμιμα, ως κατά νόμο (και προ της θέσης της υπό καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης) διαδόχου της Ανώνυμης Τραπεζικής Εταιρείας με την επωνυμία «Τ BANK ANΩNYMH TPAPEZIKH ETAIPEIA» [υπ' αριθμ. 5549/17.12.2011 απόφαση Επιτροπής Ασφαλιστικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, Συνεδρίαση 26/17.12.2011 θέμα 1^ο (ΦΕΚ Β΄ 2856/17.12.2011)], όπως είχε μετονομαστεί η πρώην «ASPIS BANK ATE» (ΦΕΚ ΑΕ & ΕΠΕ 5635/22.06.2010). Η ενάγουσα κατέθεσε προτάσεις φέρουσες την υπογραφή

της πληρεξούσιας δικηγόρου Χρυσάφους Ιωάννου (ΑΜ/ΔΣΑ 36354) και παραστάθηκε δια της ίδιας πληρεξούσιας δικηγόρου στο ακροατήριο.

ΤΗΣ ΕΝΑΓΟΜΕΝΗΣ: Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕ» και τον ειδικό τίτλο «ΕΤΕΑΝ ΑΕ», που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Ξενίας αριθμ. 24) και εκπροσωπείται νόμιμα, με ΑΦΜ 997673346, ως οιονεί καθολικής διαδόχου της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑΣ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΕ» και τον ειδικό τίτλο «ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ», η οποία κατέθεσε προτάσεις φέρουσες την υπογραφή του πληρεξούσιου δικηγόρου Άγγελου Δημητρόπουλου (ΑΜ/ΔΣΑ 17483) και δεν παραστάθηκε στο ακροατήριο.

Η ενάγουσα ζητεί να γίνει δεκτή η από 29.12.2016 αγωγή της, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου με αριθμό κατάθεσης 511594/3176/29.12.2016, προσδιορίσθηκε να συζητηθεί, με την από 03.08.2017 πράξη της Δικαστή του Δικαστηρίου τούτου, την παρούσα δικάσιμο και γράφθηκε στο πινάκιο.

ΩΡΗΘΗΚΕ
Εισηγητής

**ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ**

Από τις παραπάνω διατάξεις, αλλά και εν γένει από το σύνολο των προαναφερόμενων Υπουργικών Αποφάσεων, συνάγονται τα ακόλουθα: Τίθενται προϋποθέσεις δανειοδότησης Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων με τραπεζικό δανεισμό και εγγύηση Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου, με τη νομική μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας και τον ειδικό τίτλο ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ. Οι πληρούσες τις εκάστοτε τιθέμενες προϋποθέσεις επιχειρήσεις υποβάλλουν αίτημα και δικαιολογητικά στην Τράπεζα, από την οποία επιθυμούν να δανειοδοτηθούν. Η Τράπεζα προβαίνει σε έλεγχο κι εφόσον κρίνει σχετικώς ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, διαβιβάζει το αίτημα, όχι και τα δικαιολογητικά, υποβάλλοντας στην ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ ειδικά συμπληρωμένο έντυπο (φόρμα). Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ κρίνει βάσει των υπό της Τραπεζής υποβληθέντων, εφόσον δε ομοίως κρίνει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις, παρέχει την εγγύησή της. Εν συνεχεία υπογράφεται δανειακή σύμβαση, στην οποία ρητά αναφέρεται η σύναψή της με την εγγύηση της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ. Καθ' όλη την εξέλιξη της δανειακής σύμβασης, τα δικαιολογητικά και τα λοιπά έγγραφα κατ' αρχήν τηρούνται από τη συμβληθείσα Τράπεζα, στο δανειακό φάκελο της δανειοδοτηθείσας επιχείρησης. Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ κατ' αρχήν ενημερώνεται από την Τράπεζα, μέσω ειδικών προδιατυπωμένων εντύπων με συγκεκριμένο τρόπο συμπλήρωσης. Περαιτέρω, η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ δύναται να προβαίνει σε ελέγχους. Κατά τα οριζόμενα στις παραπάνω δεύτερη και τρίτη υπουργικές αποφάσεις [δηλαδή τις ΚΥΑ 5198/485/13.05.2010 (ΦΕΚ Β 694/21.05.2010) και ΚΥΑ 5486/539/29.05.2010 (ΦΕΚ Β 730/27.05.2010)], σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των δανειακών υποχρεώσεων της δανειοδοτηθείσας επιχείρησης και καταγγελίας της δανειακής σύμβασης εκ μέρους της Τράπεζας, η τελευταία αποστέλλει αίτημα κατάπτωσης της εγγύησης στην ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ. Τότε, το πρώτον, συναποστέλλονται τα νόμω οριζόμενα δικαιολογητικά, ούτως ώστε, εντός δύο μηνών από την παραλαβή τους, η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ να προβεί η ίδια σε έλεγχο και εν συνεχεία να εκταμιεύσει το ποσόν, για το οποίο έχει εγγυηθεί. Επομένως, στις περιπτώσεις που η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ εγγυάται βάσει των υπουργικών αποφάσεων αυτών [δηλαδή των ΚΥΑ 5198/485/13.05.2010 (ΦΕΚ Β 694/21.05.2010) και ΚΥΑ 5486/539/29.05.2010 (ΦΕΚ Β 730/27.05.2010)], η εναντίον της αξίωση της Τράπεζας, καθίσταται ληξιπρόθεσμη και απαιτητή από

την πάροδο δύο μηνών από την παραλαβή πλήρους φακέλου δικαιολογητικών, κατά τα ως άνω εκτιθέμενα.

Περαιτέρω, ο ν. 3912/2011 ορίζει κατά τόπους τα ακόλουθα: Συνιστάται ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕ» και τον ειδικό τίτλο «Ε.Τ.Ε.ΑΝ. ΑΕ», η οποία από της ισχύος του παρόντος υποκαθιστά σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑΣ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΕ» και τον ειδικό τίτλο «ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ», που συστήθηκε με το ν. 3066/2002 όπως αυτός ισχύει σήμερα (άρθρο πρώτο §1). Η Εταιρεία διέπεται από τον παρόντα νόμο και από τον κν 2190/1920, όπως αυτός ισχύει σήμερα (άρθρο πρώτο §2). Συνιστάται με το παρόν ανώνυμη εταιρεία, η οποία λειτουργεί σύμφωνα με τους κανόνες της κείμενης νομοθεσίας (άρθρο δεύτερο άρθρο 1§1). Η εποπτεία της Εταιρείας ασκείται από την Τράπεζα της Ελλάδος, με απόφαση της οποίας εξειδικεύεται το πλαίσιο εποπτείας της, όσον αφορά τους κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας και τους όρους τοποθέτησης διαθεσίμων (άρθρο δεύτερο άρθρο 1§2). Σκοπός της Εταιρείας είναι: α) η προώθηση της επιχειρηματικότητας και ειδικότερα η ενίσχυση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για την ίδρυση νέων, καινοτόμων και δυναμικών επιχειρήσεων, που συμβάλλουν στη βιώσιμη και φιλική στο περιβάλλον ανάπτυξη. β) Η διευκόλυνση και βελτίωση της πρόσβασης των Επιχειρήσεων και των τριών τομέων της οικονομίας, πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς και ιδίως των Πολύ Μικρών, Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων, σύμφωνα με τον ορισμό αυτών στη Σύσταση της Ε.Ε. 2003/361/ΕΚ, όπως ισχύει κάθε φορά, στη χρηματοδότηση για την προώθηση της ανταγωνιστικότητάς τους, της ανάπτυξής τους, του τεχνολογικού και οργανωτικού εκσυγχρονισμού τους και για την εισαγωγή καινοτομιών στην οργάνωση και λειτουργία τους. γ) Η προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας και ειδικότερα η πρόσβαση στη χρηματοδότηση επιχειρήσεων ή άλλων οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, καθώς και η πρόσβαση στη χρηματοδότηση για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης, στο πλαίσιο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. δ) Η προώθηση της συνεπένδυσης ή συμμετοχής σε Επενδυτικά Ταμεία, σε Μέσα Χρηματοοικονομικής Τεχνικής ή σε Επενδυτικά Σχήματα, στα οποία περιλαμβάνονται σχήματα και συμβάσεις παραχώρησης ή Συμπράξεις

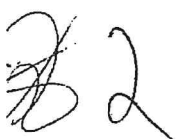
ΣΩΡΗΘΗΚΕ
Εισηγητής

Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, με στόχο: i) την προώθηση της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας, της έρευνας και της ανάπτυξης των επιχειρήσεων ή άλλων νομικών προσώπων που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ii) τη βιώσιμη και φιλική προς το περιβάλλον ανασυγκρότηση, ανάπλαση και ανάπτυξη αστικών ή άλλων περιοχών και οργανωμένων περιοχών οικονομικής δραστηριότητας, όπως ΒΙ.ΠΕ., ΒΙ.Ο.ΠΑ., τεχνολογικά και ερευνητικά πάρκα, ζώνες καινοτομίας, ελεύθερες ζώνες, iii) την εξοικονόμηση ενέργειας, την προώθηση δραστηριοτήτων που αξιοποιούν νέες και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την παραγωγή τεχνολογίας για την εξοικονόμηση ενέργειας, iv) την αναβάθμιση και προστασία του περιβάλλοντος και τη Διαχείριση των υδάτινων πόρων (άρθρο δεύτερο άρθρο 4§1). Οι σκοποί αυτοί πραγματοποιούνται: α) με την παροχή εγγυήσεων ή αντεγγυήσεων υπέρ των Επιχειρήσεων των Πολύ Μικρών, Μικρών και Μεσαίων, για την κάλυψη των υποχρεώσεών τους έναντι πιστωτικών ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων ή εταιρειών Επιχειρηματικών Συμμετοχών, οι οποίες απορρέουν από πάσης φύσεως χρηματοπιστωτικές διευκολύνσεις, όπως δάνεια, προεξόφληση επιχειρηματικών απαιτήσεων, χρηματοδοτική μίσθωση, υβριδική χρηματοδότηση (...) (άρθρο δεύτερο άρθρο 4§4). Οι Μετοχές της Εταιρείας είναι ονομαστικές και ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο (άρθρο δεύτερο άρθρο 7§1). Τα έσοδα της Εταιρείας προέρχονται από α) την επένδυση ή συνεπένδυση των διαθέσιμων της ή άλλων κεφαλαίων που διαχειρίζεται, β) τις προμήθειες από τις παρεχόμενες εγγυήσεις και άλλες παρεχόμενες υπηρεσίες, όπως η αμοιβή Διαχείρισης των ταμείων χαρτοφυλακίων και των μέσων χρηματοδοτικής τεχνικής. γ) κεφαλαιουχικές και άλλες ενισχύσεις από το Δημόσιο ή φορείς του Δημοσίου, δ) ενισχύσεις και άλλους πόρους από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή φορείς της, ε) προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών, στ) δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες και ζ) κάθε άλλη νόμιμη αιτία (άρθρο δεύτερο άρθρο 8). Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ παύει να υφίσταται και όλα τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν αποκτηθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος επ' όνοματι της εταιρείας αυτής, περιέρχονται στην Εταιρεία, η οποία υπεισέρχεται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της (...) (άρθρο τρίτο §1). Στις κάθε είδους, τύπου, φύσεως και περιεχομένου δικαιοπραξίες και συμβάσεις εργασίας, στις οποίες το μοναδικό ή ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη είναι η «ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ»,

στη θέση αυτού υπεισέρχεται η Εταιρεία, χωρίς κανένα από τα συμβαλλόμενα μέρη να δικαιούται να ζητήσει για το λόγο αυτό τη λύση των δικαιοππραξιών ή τη μη εκτέλεση αυτών ή τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων του που απορρέουν από αυτές (άρθρο τρίτο §2). Όπου σε έγγραφα ιδιωτικά ή δημόσια αναγράφεται η επωνυμία «ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ», από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου νοείται η ανώνυμη εταιρεία «ΕΤΕΑΝ ΑΕ» (άρθρο τρίτο §3). Οι εκκρεμείς δίκες της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ συνεχίζονται από την Εταιρεία, χωρίς να επέρχεται βίαιη διακοπή τους και χωρίς να απαιτούνται άλλες ειδικότερες διατυπώσεις ή ενέργειες για τη συνέχισή τους. Για τις δίκες αυτές εξακολουθούν να ισχύουν τα ουσιαστικά και δικονομικά προνόμια της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ (άρθρο τρίτο §4). Η Εταιρεία δεν υπόκειται σε φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου, απαλλάσσεται από το φόρο έναρξης της δραστηριότητας και την καταβολή του ανταποδοτικού τέλους υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού και έχει όλα τα διοικητικά, οικονομικά και δικαστικά προνόμια του Δημοσίου, ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου (άρθρο έβδομο §1). Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (άρθρο δέκατο τέταρτο). Από το συνδυασμό των ως άνω διατάξεων και εν γένει από το ν. 3912/2011 (ΦΕΚ Α' 17/17.02.2011) συνάγονται τα ακόλουθα: Ιδρύεται ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕ» και τον ειδικό τίτλο «ΕΤΕΑΝ ΑΕ», η οποία από την 17.02.2011 (ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου και έναρξης ισχύος αυτού) υποκαθιστά πλήρως την ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ. Ο σκοπός της εντοπίζεται στη διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρών επιχειρήσεων και των πολύ μικρών επιχειρήσεων, όλων των κλάδων, υφιστάμενων και νεοϊδρυόμενων στην αγορά κεφαλαίων καθώς και την εισαγωγή καινοτομιών στην οργάνωση και λειτουργία των επιχειρήσεων. Οι μετοχές της είναι ονομαστικές και ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο. Τα έσοδά της προέρχονται, μεταξύ άλλων, από τις προμήθειες από τις παρεχόμενες εγγυήσεις και άλλες παρεχόμενες υπηρεσίες (όπως η αμοιβή διαχείρισης των ταμείων χαρτοφυλακίων και των μέσων χρηματοδοτικής τεχνικής) καθώς και από κάθε άλλη νόμιμη αιτία. Διέπεται από τον ιδρυτικό αυτής νόμο καθώς και από τον κν 2190/1920. Περαιτέρω, δεν υπόκειται σε φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου, απαλλάσσεται από το φόρο έναρξης της δραστηριότητας και την καταβολή ανταποδοτικού τέλους υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού και έχει όλα τα διοικητικά, οικονομικά και δικαστικά προνόμια του Δημοσίου, ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου. Μεταξύ των προνομίων αυτών είναι και τα

ΩΡΗΘΗΚΕ
Εισηγητής

προβλεπόμενα στο άρθρο 21 του βδ 26.06-10.07.1944 (Κώδικας Δικών Δημοσίου), κατά το οποίο «ο νόμιμος και ο της υπερημερίας τόκος πάσης του Δημοσίου οφειλής, ορίζεται εις 6% ετησίως, πλην εάν άλλως ωρίσθη δια συμβάσεως ή ειδικού νόμου. Ο ειρημένος τόκος άρχεται από της επιδόσεως της αγωγής» (ΟΛΑΠ 2/2014 η οποία έκρινε, επί αντίστοιχου περιεχομένου διάταξης, ότι σε αυτή περιλαμβάνονται τα προαναφερόμενα προνόμια). Η ρύθμιση αυτή (που επεκτείνει τα προνόμια και στην εναγομένη) αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), που κυρώθηκε με το νδ 53/1974 (έχοντας έκτοτε την κατ' άρθρο 28§1 του Συντάγματος υπερνομοθετική ισχύ) και των άρθρων 4, 17, 20 και 25 του Συντάγματος. Και τούτο διότι ο νόμιμος τόκος (που επιδικάζεται με δικαστική απόφαση) εμπίπτει στην έννοια της προστατευόμενης περιουσίας, με την επέκταση δε των ως άνω προνομίων στην εναγομένη επέρχεται προσβολή της περιουσίας της ενάγουσας, χωρίς να συντρέχει προς τούτο λόγος δημοσίου συμφέροντος, καθόσον (α) το απλό ταμειακό συμφέρον του νομικού αυτού προσώπου και δη ιδιωτικού δικαίου δεν ταυτίζεται με το δημόσιο ή το γενικό συμφέρον και δεν μπορεί να δικαιολογήσει την παραβίαση του δικαιώματος των πιστωτών στην περιουσία τους και την επιδίκαση για τις αξιώσεις τους τόκου, και δη μικρότερου εκείνου που καταβάλλουν οι ιδιώτες και (β) η ως άνω εταιρεία, ναι μεν έχει σκοπό την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος (δια της ενίσχυσης της εγγυοληπτικής ικανότητας μικρών επιχειρήσεων και τη δια αυτής τόνωση και ενίσχυση της οικονομίας), πλην, όμως, ως ανώνυμη εταιρεία, λειτουργεί με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, αναπτύσσοντας επιχειρηματική δραστηριότητα, εισπράττοντας προμήθεια από τις σχετικώς παρεχόμενες πιστώσεις, είναι δε ισότιμη με κάθε άλλη ανώνυμη εταιρεία και κατά συνέπεια δεν είναι λογικό να εφαρμόζονται υπέρ αυτής τα ως άνω προνόμια του Δημοσίου [σχετ. βλ. ΟΛΑΠ 4/2012 ΤΝΠ Νόμος, ΟΛΑΠ 5/2011 ΝοΒ 2011.1867, οι οποίες έκριναν επί της (αντι)συνταγματικότητας του προνομίου του μειωμένου επιτοκίου υπέρ της ΕΡΤ ΑΕ και της ΟΛΠ ΑΕ αντίστοιχα, ΟΛΑΠ 23/2004 ΝοΒ 2005.74, η οποία έκρινε επί της (αντι)συνταγματικότητας του προνομίου του ΟΣΕ για έναρξη της τοκογονίας από την επίδοση καταψηφιστικής αγωγής].

Η εναγομένη εκθέτει ότι εξαρτάται οικονομικά από το ελληνικό Δημόσιο, το οποίο παρά τα σχετικά της αιτήματα, δεν έχει ακόμα προβεί στην εκταμίευση ποσών σε αυτήν, από τα οποία ποσά θα ικανοποιήσει τις όποιες υποχρεώσεις της. Λόγω δε όλων αυτών, επικαλείται ανωτέρα βία λόγω της οποίας, κατ' εκτίμηση του κρινόμενου ισχυρισμού, αποκλείεται η επέλευση υπερημερίας της. Ο ισχυρισμός αυτός, δια του οποίου η εναγομένη επιχειρεί να θεμελιώσει ένσταση κατ' άρθρο 342 ΑΚ, τυγχάνει απορριπτέος ως νόμω αβάσιμος, διότι η οικονομική δυσχέρεια του οφειλέτη, σε οποιαδήποτε αιτία και αν οφείλεται, δεν συνιστά γεγονός, για το οποίο ο οφειλέτης δεν έχει ευθύνη (κατά την έννοια της αμέσως προαναφερόμενης διάταξης) και το οποίο αποκλείει την υπερημερία του (σχετ. βλ. ΑΠ 850/2014 ΤΝΠ Νόμος).

Κατ' ακολουθία όλων των παραπάνω, η κρινόμενη αγωγή θα πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή ως βάσιμη και κατ' ουσία, η δε εναγομένη να υποχρεωθεί να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των 184.730,00 ευρώ, νομιμοτόκως από 21.04.2011. Η παρούσα απόφαση δεν θα πρέπει να κηρυχθεί προσωρινώς εκτελεστή, καθώς το Δικαστήριο κρίνει πως δεν συντρέχουν εξαιρετικοί προς τούτο λόγοι και ότι η καθυστέρηση δεν μπορεί να προκαλέσει σημαντική ζημία στην ενάγουσα, απορριπτομένου του αντίστοιχου παρεπόμενου αγωγικού αιτήματος. Τέλος, ενόψει της εν μέρει νίκης της ενάγουσας και κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος εκ μέρους της, η εναγομένη θα πρέπει να καταδικαστεί σε μέρος των δικαστικών της εξόδων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό (άρθρα 178§1 και 191§2 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΟΝΤΑΣ αντιμωλία των διαδίκων.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ό,τι κρίθηκε απορριπτέο.

ΔΕΧΕΤΑΙ εν μέρει την αγωγή.

ΥΠΟΧΡΕΩΝΕΙ την εναγομένη να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των εκατόν ογδόντα τεσσάρων χιλιάδων επτακοσίων τριάντα (184.730,00) ευρώ νομιμοτόκως από 21.04.2011.

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ την εναγομένη σε μέρος των δικαστικών εξόδων της ενάγουσας, το οποίο ορίζει στο ποσό των έξι χιλιάδων διακοσίων (6.200,00) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ και **ΑΠΟΦΑΣΙΣΘΗΚΕ** στην Αθήνα την 30^η Αυγούστου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ο Εισηγητής

Σχόλιο

Η δημοσιευόμενη απόφαση αξίζει επιδοκιμασίας στα δύο ζητήματα που αντιμετώπισε, κρίνοντας πρώτον ότι αντίκειται στο Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ η απονομή των προνομίων του Δημοσίου σε τρίτους (φορείς είτε του δημόσιου είτε, ιδίως, του ιδιωτικού τομέα) και δεύτερον ότι δεν αίρει την υπερημερία του οφειλέτη η ταμειακή του στενότητα εξ ουιουδήποτε λόγου.

Για τη μεν πρώτη παραδοχή του Πρωτοδικείου Αθηνών, αντί άλλου σχολιασμού, παραπέμπεται ο αναγνώστης σε όσα εκτίθενται σε μελέτη (ιδίως παράγρ. 5 & 6β) που δημοσιεύτηκε στο site <http://www.digestaonline.gr/pdfs/Digesta%202019/etean.pdf>, για δε το δεύτερο ζήτημα επισημαίνονται τα ακόλουθα.

Γίνεται ορθά δεκτό ότι επί *χρηματικής* οφειλής δεν νοείται αδυναμία παροχής¹ αλλά «ο οφειλέτης ευθύνεται πάντοτε για καθυστέρηση της παροχής και κατά κανόνα για υπερημερία»²

Ανήκοντας αυτή η παραδοχή στις πλέον ασφαλείς δογματικές θέσεις θεωρίας και νομολογίας, εκφράζει άλλωστε και κάτι το αυτονόητο που υπαγορεύει η κοινή λογική, καθώς διαφορετικά θα συνιστούσαν λόγο απαλλαγής από τις υποχρεώσεις όλων των κοινωνιών του δικαίου διάφορα γεγονότα που τους προκαλούν οικονομική στενότητα καθιστώντας τους αφερέγγυους (όπως η απώλεια εργασίας ή εισοδημάτων από λυθείσα μίσθωση ακινήτου κλπ), πράγμα βέβαια που κατά τα εκτεθέντα -με βάση το τεθειμένο δίκαιο και την κοινή λογική- δεν (μπορεί να) ισχύει. Είναι δε ζήτημα που δεν αφορά το ουσιαστικό δίκαιο, αλλά την πολιτική δικονομία, αν η (τυχόν συνεχιζόμενη) αφερεγγυότητα του οφειλέτη δυσχεράνει ή και ματαιώσει τη δυνατότητα ικανοποίησης, με αναγκαστική εκτέλεση, της επιδικαζόμενης (πάντως) απαιτήσεως³

Κ.Π.

---

¹ Μπαλής, ΕνοχΔ – Γεν. Μέρος 2η έκδ. 1954 παρ. 14 α. *Αστ. Γεωργιάδης*, ΕνοχΔ – Γεν. Μέρος 5η έκδ. 2007 παρ. 8 Π 2 α. *Σταθόπουλος*, σε Γεωργιάδη / Σταθόπουλου ΑΚ 335 – 362 αρ. 2.

² Π. Φίλιος, ΕνοχΔ – Γεν. Μέρος 5η έκδ. 2010 σελ. 268 Β Ι 1. Βλ. επίσης τον ίδιο σελ. 282 – 283 Β αρ. 3 και σελ. 134 β.

³ Κ. Παναγόπουλος, ΕφαρμΑΔ 2018 σελ. 924 – 925.